

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“___” травня 2025 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою
програмою «Економіка та планування бізнесу» на тему:

**«ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ТА ОЦІНКА ПРОЄКТУ У МЕДИЧНІЙ
СФЕРІ (НА ПРИКЛАДІ СТВОРЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЗАКЛАДУ)»**

Виконавець:

студентка ФЕУП

Крайнік Маргарита Юріївна _____

Науковий керівник:

ст. викладач

Каражия Едуард Андрійович _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. В сучасних умовах, коли Україна перебуває у стані повномасштабної війни, реабілітаційні та відновлювальні заклади функціонують із перевищенням нормального навантаження, оскільки більшість їхніх ресурсів спрямовується на допомогу постраждалим унаслідок бойових дій. Це створює суттєві труднощі для інших осіб, які також потребують реабілітації, але вимушені очікувати тривалий час або ж зовсім залишаються без необхідної допомоги.

Актуальність роботи полягає в необхідності створення нових підходів до організації медичних послуг в умовах обмежених ресурсів та надвисокого попиту. Розробка економічного обґрунтування приватного реабілітаційного закладу є не лише прикладом підприємницької ініціативи, а й відповідає загальнонаціональним цілям у сфері охорони здоров'я. Особливу цінність має поєднання високого рівня сервісу з соціальною відповідальністю, що сприяє вирішенню проблем нерівного доступу до реабілітаційних послуг. На особливу увагу заслуговує проблема якості медичних послуг в Україні. Станом на сьогодні лише обмежена кількість українських клінік має міжнародну акредитацію, що засвідчує відповідність світовим стандартам. Зокрема, лише декілька медичних установ отримали сертифікат JCI (Joint Commission International), тоді як у Туреччині таких клінік понад 40, а в Ізраїлі більше 20 [1]. Це свідчить про необхідність відкриття нових сучасних реабілітаційних закладів, які відповідатимуть міжнародним вимогам якості та, які зможуть конкурувати на міжнародному рівні, задовольняючи потреби не лише українських пацієнтів, а й потенційних клієнтів з-за кордону.

Проблеми, що розглядаються в кваліфікаційній роботі досліджували такі науковці як: Засульська М. [1], Крупа В. В., Кшановська Р.Б., Мороз М. Л. [3], Глухенький Б.Т. та Колесников О.О.

Мета кваліфікаційною роботи – теоретичне обґрунтування, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи в медичній сфері.

Завдання:

- розкрити суть бізнес-ідеї щодо створення реабілітаційного закладу у медичній сфері та визначити актуальність такого підприємства для регіону;
- обґрунтувати вибір оптимальної організаційно-правової форми підприємницької діяльності для реалізації проєкту;
- дослідити нормативно-правову базу, що регулює відкриття та функціонування реабілітаційних закладів в Україні;
- проаналізувати стан ринку реабілітаційних послуг в Україні загалом та на Одещині зокрема;
- оцінити конкурентне середовище та виявити потенційні конкурентні переваги створюваного підприємства;
- сформулювати та проаналізувати витрати, пов'язані зі створенням та функціонуванням реабілітаційного центру;
- оцінити потенційну прибутковість проєкту відкриття реабілітаційного закладу;
- надати характеристику життєвого циклу проєкту та ключових стейкхолдерів;

- розрахувати грошовий потік та показники економічної ефективності проєкту;
- ідентифікувати можливі ризики реалізації проєкту та розробити систему заходів щодо їх мінімізації.

Об’єктом дослідження є процес обґрунтування доцільності створення закладу реабілітації в Україні.

Предметом дослідження є бізнес проєктування започаткування власної справи у медичній сфері.

Методи дослідження, що використовувались при написанні кваліфікаційної роботи можна згрупувати наступним чином:

При написанні кваліфікаційної роботи використовувались такі методи:

- економіко-статистичний аналіз використовувався при аналізі графіків та таблиць;
- маркетинговий метод використовувався при формуванні SWOT-аналізу та PEST-аналізу створюваного підприємства;
- порівняльний метод використовувався при дослідженні сучасних підходів до створення підприємства та управління його економічним розвитком;
- розрахунково-аналітичні методи використовувався при визначенні проблем, тенденцій і перспектив розвитку створюваного підприємства;
- метод експертних оцінок використовувався при визначенні основних характеристик зовнішнього середовища нового підприємства.

Інформаційна база дослідження: матеріали наукових конференцій, досліджень, статті у фахових виданнях, нормативно-законодавчі акти України, Кабінету Міністрів України, аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності офіційних статистичних збірників.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (31 найменування). Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки. Основний зміст викладено на 78 сторінках. Робота містить 29 таблиць, 4 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти економічного обґрунтування створення реабілітаційного закладу**» розглядаються ключові положення щодо започаткування підприємницької діяльності в умовах сучасної економіки України. Зокрема розглядаються теоретичні засади започаткування власної справи у сфері реабілітаційних послуг: надано характеристику бізнес-ідеї започаткування власного реабілітаційного закладу; досліджується умови організації та здійснення підприємницької діяльності в Україні у медичній сфері; обґрунтовується вибір організаційно-правової форми підприємницької діяльності та системи оподаткування новоствореного бізнесу.

У другому розділі «**Аналітична оцінка передумов та можливостей створення реабілітаційного закладу**» проведено дослідження ринку реабілітаційних послуг в Одеській області, та Україні в цілому; визначено внутрішні конкурентні переваги створюваного бізнесу; розраховано витрати на створення та функціонування реабілітаційного закладу.

У третьому розділі «Економічне обґрунтування та оцінка ефективності створення реабілітаційного закладу» проведено оцінку прибутковості проєкту; наведено характеристику життєвого циклу відкриття проєкту та тривалість реалізації; розраховано грошовий потік та проведено аналіз показників економічної ефективності проєкту; проведено аналіз можливих ризиків.

ВИСНОВКИ

В кваліфікаційній роботі досліджуються теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи у медичній сфері та зроблено наступні висновки.

1. Зростання кількості травм, хронічних та постопераційних станів формує стійкий попит на комплексну, стаціонарну реабілітацію, що поєднує медичні, фізичні та психологічні втручання. Створення спеціалізованого центру, оснащеного сучасним обладнанням і мультидисциплінарною командою, забезпечує найвищу ефективність відновлення пацієнтів і водночас зменшує навантаження на державну систему охорони здоров'я.

2. Для новостворюваного проєкту, обґрунтувавши вибір організаційно-правові форми, обрано – товариство з обмеженою відповідальністю, адже вона дозволяє поєднати всі переваги ведення бізнесу з гарантіями безпеки, масштабованості й розвитку. Поєднує обмеження майнових ризиків учасників розміром їхніх внесків, дозволяє отримати медичну ліцензію, відкривати філії, залучати інвесторів і водночас підвищує довіру пацієнтів завдяки прозорій структурі управління. Оптимально застосовувати загальну систему оподаткування. Такий підхід є оптимальним для підприємства з високими фінансовими оборотами, що надає широкий спектр послуг, активно залучає іноземних клієнтів.

3. Основним видом економічної діяльності для реабілітаційного закладу вибрано КВЕД 86.90 «Інша діяльність у сфері охорони здоров'я», додатково зареєстровано допоміжні коди: 86.10 (діяльність лікарняних закладів), 93.13 (діяльність фітнес-центрів), 96.04 (діяльність із забезпечення фізичного комфорту) та 82.30 (організація конгресів і семінарів). Досліджено ключові нормативно-правові вимоги щодо відкриття та функціонування реабілітаційного закладу. Зокрема, акцентовано увагу на необхідність отримати ліцензії на медичну практику, дотримання санітарно-епідеміологічних норм, пожежної безпеки, відповідності приміщень державним будівельним нормам, а також сертифікації послуг та акредитації закладу. Сукупне виконання цих норм створює надійний правовий та організаційний фундамент, без якого неможливі стабільна робота, масштабування й конкурентоспроможність закладу.

4. Проаналізувавши ринок реабілітаційних послуг в Одеській області та Україні загалом, виявлено швидко зростаючий попит, спричинений наслідками війни й загальною тенденцією до збільшення післяопераційних і хронічних станів. Попри це, кількість діючих реабілітаційних закладів у Одеському регіоні все ще помірна, що створює відчутний дефіцит пропозиції порівняно з Київською та Львівською областями. В Україні щодня здійснюється понад 9 тисяч реабілітаційних сеансів, а

впродовж 2024 року безоплатну допомогу отримали майже 366 тисяч осіб, що свідчить про критичну потребу у розширенні реабілітаційної інфраструктури.

5. Оцінка конкурентного середовища показала, що створення сучасного стаціонарного закладу в Сергіївці дає змогу зайняти нішу, у якій нині немає гравців, здатних одночасно запропонувати роботизовану реабілітаційну базу, цілодобовий медичний нагляд і рівень комфорту за прийнятною для середнього сегмента ціною. У такий спосіб новий заклад усуває ключові недоліки поточних конкурентів застаріле обладнання, сезонність, обмежений ліжковий фонд чи надто високу вартість, формує стійку конкурентну перевагу як на регіональному, так і на національному ринку реабілітаційних послуг.

6. Сформувавши та проаналізувавши витрати на створення реабілітаційного закладу, можна зробити висновок, що для реалізації проєкту необхідні значні початкові інвестиції, загальний обсяг яких становить 81 960,5 млн грн. Найбільша частка витрат (75,3%) припадає на будівництво та ремонт приміщення, другою за значущістю статтею є придбання самого об'єкта та земельної ділянки (15,37%), суттєву частку становить і медичне устаткування (8,97%). Найменші витрати припадають на отримання дозвільних документів – лише 0,06%. Фінансова модель передбачає 59,74 % власних коштів – 48 960,5 тис грн і 40,26 % кредитних ресурсів комерційних банків – 33 000,0 тис грн.

7. Фінансове моделювання свідчить, що за повного завантаження 68-ліжкового фонду заклад може провести 1 182 пацієнтські курси реабілітації на рік. За тарифом 50 280 грн за курс це формує річну виручку близько 59,4 млн грн. Додаткові послуги – акупунктура, гірудотерапія та масажі, якими користуються як пацієнти, так і інші бажачі, – забезпечують ще орієнтовно 10,08 млн грн. Тому, при 100% завантаженості та з урахуванням надходжень від додаткових послуг потенційна річна виручка становить 69 510,96 тис грн.

8. Надано характеристику життєвого циклу створення проєкту, що становить 1 рік, починаючи від бізнес-планування у липні 2025 року, закінчуючи тестуванням системи та запуском закладу у червні 2026 року. Також була сформована карта стейкхолдерів і діаграми Ганта, які гарантують керованість ризиками, синхронізують дії всіх учасників і створюють прозорі умови для контролю за термінами та бюджетом. Завдяки цьому проєкт реабілітаційного закладу переходить від концепції до повноцінної роботи в узгоджені терміни, з мінімальними операційними збоями та максимальним залученням ключових сторін.

9. Сформований розрахунок грошових потоків і дисконтованих показників засвідчив, що проєкт реабілітаційного закладу економічно доцільний навіть за помірного завантаженні. Уже в перший рік діяльності зафіксовано позитивний грошовий потік у розмірі 17 408,8 тис грн, який продовжує зростати до 43 742,0 тис грн у 8-му році. Прискорене погашення кредиту (33 млн грн за 28 місяців) знімає боргове навантаження починаючи з 29-го місяця, що підвищує ліквідність і дозволяє реінвестувати кошти у модернізацію. Накопичений грошовий потік перетинає нуль уже на початку 4-го року й сягає 210 млн грн до кінця планового горизонту, повністю перекидаючи стартові капіталовкладення 82 млн грн і формуючи значний фінансовий резерв. Чиста приведена вартість (NPV) стає додатною у 8-му році, тобто проєкт генерує додану вартість у межах розрахункового циклу. Внутрішня норма

рентабельності (IRR) 26,8% перевищує прийняту ставку дисконту 24 %, а індекс прибутковості (PI) $1,09 > 1$ підтверджує створення вартості на кожен інвестований гривню.

10. Ідентифіковані ризики проєкту свідчать, що найсерйознішими загрозами для діяльності реабілітаційного центру є порушення функціонування імпортного обладнання (54 бали) та дефіцит або плинність кваліфікованого медичного персоналу (48 балів). Ці фактори безпосередньо впливають на безперервність та якість реабілітаційних послуг і потребують стратегій технічної підтримки та кадрової стабільності. Важливими залишаються також ризики кібератак і витоку даних (45 балів), що можуть призвести до судових позовів і втрати репутації, тож вимагають системного підходу до інформаційної безпеки. Менш критичними, але все ж значущими є ризики пожеж (27 балів), перебоїв електропостачання (21 бал) та наслідків економічної чи політичної нестабільності (10 балів). Наявність навіть малоімовірних загроз підкреслює необхідність впровадження комплексної системи управління ризиками та заходів з їх мінімізації для забезпечення стабільної та безперебійної роботи реабілітаційного закладу.

АНОТАЦІЯ

Крайнік М.Ю. «Економічне обґрунтування та оцінка проєкту у медичній сфері (на прикладі створення реабілітаційного закладу)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу». Одеський національний економічний університет. Одеса, 2025.

У роботі розглядаються теоретичні засади започаткування власної справи в Україні у сфері реабілітаційних послуг: розглянуто бізнес-ідею започаткування власної справи; досліджуються нормативно-правове регулювання підприємницької діяльності в Україні у сфері реабілітаційних послуг; обґрунтовані організаційно правова форма і система оподаткування новоствореного закладу.

Проаналізовано конкурентне середовище на ринку реабілітаційних послуг та визначено внутрішні конкурентні переваги створюваного бізнесу. Запропоновано проєкт створення реабілітаційного закладу.

Сформовано стартовий капітал для реалізації проєкту, розраховано поточні витрати та спрогнозовано прибуток від реалізації продукції. Здійснено економічне обґрунтування доцільності реалізації проєкту, охарактеризовано можливі ризики його реалізації.

Ключові слова: реабілітаційний заклад, проєкт, реабілітаційні послуги, підприємництво, витрати, прибуток, аналіз, ефективність.

ANNOTATION

Krainik M.Y. «Economic substantiation and evaluation of a project in the medical sphere (using the example of creating a rehabilitation facility)»

Qualifying work for obtaining a bachelor's degree in the specialty 076 «Entrepreneurship, trade and exchange activities» for the educational program «Economics and business planning». Odesa National Economic University. Odesa, 2025.

The work deals with the theoretical foundations of starting a business in Ukraine in the field of rehabilitation services: the business idea of starting a business is considered; the regulatory and legal regulation of entrepreneurial activity in Ukraine in the field of rehabilitation services is studied; the organizational and legal form and taxation system of the newly created center are substantiated.

The competitive environment in the market of rehabilitation services is analyzed and the internal competitive advantages of the created business are determined. A project for the creation of a rehabilitation facility is proposed.

The start-up capital for the project has been formed, current costs have been calculated, and profit from product sales has been forecasted. An economic feasibility study of the project is carried out, and possible risks of its implementation are characterized.

Keywords: rehabilitation facility, project, rehabilitation services, entrepreneurship, costs, profit, analysis, efficiency.